

ARCHIVE COPY

Please return.

Second Class
Postage Rate
Paid at
New York, NY

Հաստատվեցին Ամերիկայում Կրիստոսի Քրիստոսի Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume XV, Number 6 — December 1992

Outreach

ՉԵԿՈՅԾ
ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂՈՒԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԼԵՉԳԱՅԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

Prelacy Issues 1993 Yearbook

The Prelacy has announced the publication of a 1993 Yearbook—the first in what is expected to become an annual reference work—offering practical information about the community in the United States and Canada.

The 240-page bilingual Yearbook includes a month-by-month calendar which can be used as a desk calendar. The calendar notes all of the major Armenian holidays.

The 1993 edition provides information on a variety of subjects such as, history of the Church, the Armenian people, the See of Cilicia, and the Armenian Church in America; Chronology of important events; Chronology of the Catholicos, Patriarchs, and Prelates; Church Regulations and Prayers for All Occasions, and much more. A most valuable part of the Yearbook is the address and telephone listings for the following: Hierarchical Sees; Dioceses under the Jurisdiction of Holy Eucharist; Dioceses under the Jurisdiction of the See of Cilicia; Churches under the Jurisdiction of the Patriarchates of Jerusalem and Constantinople; Eastern and Western Prelacy Churches; Eastern and Western Diocese Churches; Canadian Churches; Armenian Catholic and Evangelical Churches; Armenian Day Schools; Armenian Media; Armenian Organizations, and the Governmental Agencies of the Armenian Republic. A special section of the book is devoted to the parishes under the jurisdiction of the Prelacy.

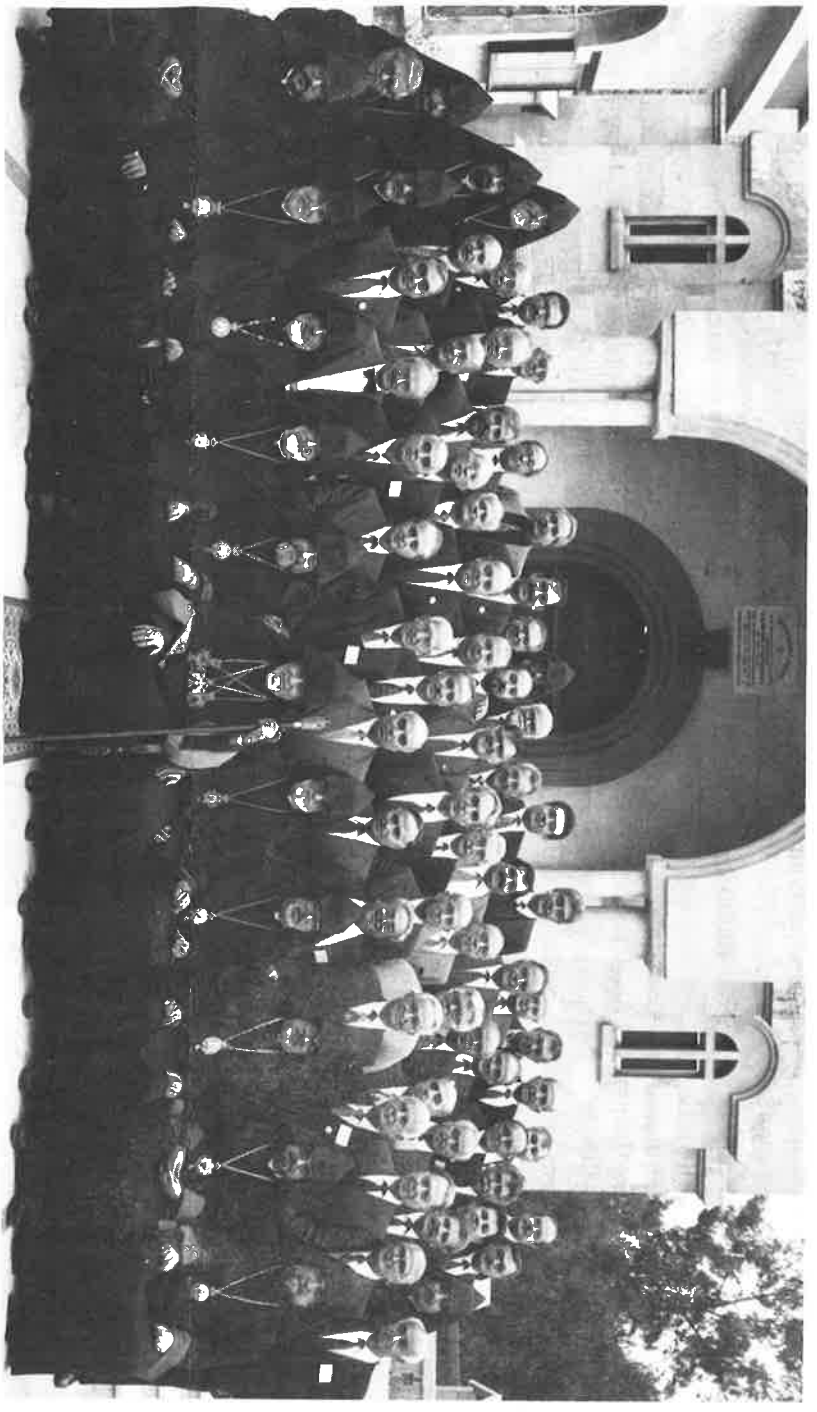
The concept of a Yearbook was the suggestion of Col. Harry Sachkian and he and his wife offered to underwrite the publication costs of the first edition. Col. Sachkian suggested to Archbishop Mesrob Ashtjian that it would be very helpful to have a directory which could be used throughout the year.

His Eminence then recalled how 50, 60, and even 70 years ago our communities in the United States regularly published Yearbooks—or Almanacs as they were usually called—but the practice disappeared. "I realized," the Archbishop said, "looking through some of these old Almanacs that they were a valuable source of historical information about the activities and structure of our community in the United States."

From that point on the concept grew to the current 240-page volume. Each year the Yearbook will be updated and expanded.

The 1993 Yearbook has been dedicated to Mrs. Eliza Der Melkonian Sachkian, mother of Colonel Sachkian, who died September 21, 1990, at age 98. Mrs. Sachkian was a devoted member of the Armenian Church and community and inspired her children to become faithful participants.

The Yearbook can be purchased for \$25, plus \$3 for shipping, from the Prelacy Bookstore, 138 East 39th Street, New York, NY, 10016.

Prelacy 1993 Raffle Campaign Begins!

The Prelacy's 1993 raffle fundraising campaign is underway under the chairmanship of Mr. Astor Guzelian of Massachusetts. Now in its 18th year, the annual campaign has become a major source of funds for the Prelacy helping to finance the many educational projects the Prelacy undertakes.

The drawing of the winning raffle tickets will take place in May at the closing banquet of the National Representative Assembly. Tickets are \$100 each and will give the buyer a chance of winning one of the following five major prizes: First Prize, \$10,000; Second Prize, \$5,000; Third, Fourth and Fifth Prizes, \$1,000. As in previous years, the top sellers of raffle tickets will enter a separate drawing with a trip of Armenia awarded to the winner.

Mr. Guzelian and his family have been active in Prelacy church activities for more than 25 years. He has been a member of the Board of Trustees of St. Stephen's Church in Watertown for eight years and is currently a delegate to the National Representative Assembly. He has served on the Prelacy's by-laws committee and clergy retirement committee and has chaired the Prelacy Paragregian celebration in Watertown, Massachusetts. He is currently chairman of the Board of Trustees of St. Stephen's Armenian Elementary School. His wife, Lucy and their children, Michael, Gail and Eric, are active members of St. Stephen's Church and have served that community in various capacities. Mr. Guzelian has worked for General Telephone & Electronics Corporation's Government Systems Group for the past

16-20 Կոլեմբեր, 1992
Հավելի
(քաղաքաձեցների)

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Ազգային Ընդհանուր Ժողովի նստաշրջանը տեղի ունեցաւ 16-20 Կոլեմբեր, 1992-ին, Հավելի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ սրահին մէջ, ընդ նախագահութեամբ Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի: Ժողովի անդամներուն ընդհանուր թիւն էր 83, 13 եկեղեցական եւ 70 աշխարհական: Մասնակցեցան 69 պատգամատուրներ՝ 12 եկեղեցական եւ 57 աշխարհական, երկուքը՝ խորհրդակցական ձայնով:

Ժողովի Բացումը

Ազգային Ընդհանուր Ժողովի բացումը կատարուեցաւ Երկուշաբթի երեկոյեան ժամը 6-ին: Նախ կազմուեցաւ առժամանակ դիւանը: Ժողովի երկցազուն անդամը՝ Վահան Հայրապետեան եւ կրտսերագուն անդամ՝ Շահէ Գասպարեան հրատարուեցան կատարելու ժողովի Ատենակատարութիւնն ու Ատենադպրութիւնը: Յետ պատգամատուրներու լիազօրագրերու ստուգման, տեղի ունեցաւ սեանուն դիւանի ընտրութիւնը, ձեւտեալ կազմով.— Ա. Ատենակալետ Տքթ. Կարպիս Հարություն, Բ. Ատենակալետ Տքթ. Լեւոն Դարթեան: Ա. Ատենադպրակի Տքթ. Յարութիւն Գաբրիէլեան, Բ. Ատենադպրակի Պարզել Զիլինեան:

Տարի ունեցաւ նաեւ ընտրութիւնը Բանաձեռի Ցանձնակալութիւն: Ընտրուեցան Տ. Մեսրոպ Արք. Աշճեան, Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ. Մարտիրոսեան, Տքթ. Զաքար Մկրտեան, Տքթ. Ժորճիկ Արզազարեան եւ Տքթ. Մանուկ Խսկենդեղեան:

Ատենակալետ Տքթ. Հարությունեան հրատիրեց Վեճափառ Հայրապետը՝ Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոս իր պատգամը ուղղելու ժողովի վսկաններուն:

Վեճափառ Հայրապետը ողջունեց յարգելի պատգամատուրները, իր ուրախութիւնը յայտնեց որ Լիբանանի քաղաքական կացութեան ճեւտեանցով եղած յետաձգումներէ ետք կարելի եղաւ ժողովը գումարել Հավելի մէջ, ուր գաճակալած, գործած եւ ի Տեր ճնջած են կիլիկեան Աթոռի գաճակալներ եւ ուր մեր ժողովուրդը կը վայելէ Սուրիական Արաբական Հանրապետութեան հասնակրանքն ու հոգածութիւնը: Վեճափառը հրատիրեց ժողովականները որ մեր պատմութեան այս կարեւոր հանգրուանին «Ժողինք դրական, քարտեար գործի եւ արդարացեանք մեր ժողովուրդի եւ եկեղեցւոյ արդար սպասումները»:

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը ինը ճիստերու ընթացքին, սպարիչ (Մարտ. էջ 2)

(Continued on page 3)

ԾԵՎՈՅԾ
ՄԵԾԻ ՏԱՆ ԵՎ ԿԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

Չար. էջ 1-4

Կաթողիկոսութիւնը կրնայ իր դերակատարութիւնը բերել:

10. Կը թելարիէ որ Մէծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան հետ սիսային մշակել եւ կազմա-կերպել Հայց. Եկեղեցւոյ պաշտօնական քրիստոնէացման 1700-ամեակը»:

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը, կարգ մը փոփոխութիւններու ենթարկելէ ետք, սիսայնութեամբ ողբեգրեց սոյն բանաձեւը:

Բ. Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Քարաքական Ժողովի Տեղեկագիրը կարդացուեցաւ ժողովի Ատենադարպի՝ Պրն. Ոսկերեան Արզումանեանի եւ Կաթողիկոսարանի Դիւանագետ՝ Պրն. Սարգիս Չորղեանի կողմէ:

Յետ ըստ էրթեան քննարկման եւ արտայայտուած տեսակէտներու լոյսին տակ, վերջին ճիստին, Բանաձեւի Յանձնախումբը Ժողովիս ներկայացուց հետեւեալ բանաձեւը:

«Ազգային Ընդհանուր Ժողովը որոշեց, տեղեկագիրը (1983-1992) եւ յետ ըստ էութեան քննարկման, որոշեց գնահատելի արժեւորումով շնորհատրել կատարուած աշխատանքը:

1. Ողջունել Վեհապետ Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը եւ իր յարգանքի խօսքը ողղել Նորին Ա. Օծութեան, որ իր կեանքին իսկ գնով, միշտ պատնէշի վրայ մնաց, եւ իր բազմակողմանի կարողութիւնները ի սպաս դրաւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ յատկապէս Լիբանանի հայութեան ֆիզիքական եւ հոգեւոր գոյութեան պահպանութեան համար: Ժողովս գոհունակութեամբ արձանագործեց նաեւ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի կողմէ Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վեհապետ Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի ինչպէս նաեւ օտար, ոչ-հայ եկեղեցիներու, ա՛յլ կրօնական եւ պետական կերպովներու եւ Կիլիկեան թեմերու հետ մշակուած յարաբերութիւնները, միշտ բարձրացնելով Մեծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը եւ Հայ Եկեղեցւոյ հերկնակութիւնը, զայն ողորս բերելով կրկինացում եւ տեղայնութեան:

2. Գնահատել Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան ինձանձայ գործունէութիւնը՝ յատկապէս Լիբանանի մէջ տիրող քարաքական քառսին եւ տնտեսական տագնապին մէջ իր արձանագրուած յաջողութեանց համար:

3. Արձանագրել իր գոհունակութիւնը Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան եւ Մեծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միջեւ զարգացող եղբայրական, հարազատ եւ սերտ գործակցութեան ոգիին համար, որ կը բխի երկու Աթոռներու պատմական պիտոյնքներէ եւ հիմնուած է փոխադարձ յարգանքի եւ աճկելոյ գործակցութեան սկզբունքներուն վրայ:

4. Ժողովս գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին եւ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան գործունէութիւնը յարաբերաբար մայր հայրենիքին՝ Հայաստանին, որ 1988-Էն ի վեր անցաւ ճակատագրական հանգրուանները՝ Ղարաբաղեան շարժումէն մինչեւ հիսիս-արեւմտեան Հայաստանի արկեսալի երկրաշարժը, Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան հռչակումը, Խորհրդային Միութեան փլուզումը, Հայաստանի Գերագոյն Խորհրդի ղեկավարութիւնը, Հայաստանի անկախութեան հանգաքունէն:

Ժողովս իր գորակցութիւնը կը յայտնէ Հայաստանի Հանրապետութեան պետութեան եւ ժողովուրդին, եւ Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամին, եւ ա՛յլ բոլոր կարելի միջոցներով Հայաստանի տնտեսական կեանքի բարորոշման եւ ֆիզիքական գոյութեան պահպանման կը բերել իր նպատարը:

Ժողովս գորակիզ կը կանգնի Արցախի հայութեան ազատագրական պայքարին:

5. Ժողովս գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ նաեւ այն բոլոր աշխատանքները՝ որոնք տարուած են Մեծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան կողմէ Հայ Դատի հետապնդման գծով:

6. Ժողովս կը նկատէ որ կարելի չէ եղած բնականոն եւ շարունակական յարաբերութիւններ պահել թեմերու Ազգային Իշխանութեանց հետ, Լիբանանի մէջ տիրող պայմաններու բերումով:

7. Ժողովս իր գնահատականը կ'ուզէ արձանագրել նաեւ Կաթողիկոսութեան ստանձնած բազմաթիւ նախաձեռնութեանց եւ գործունէութեանց մասին, յատկապէս հրատարակական, կրթական-դաստիարակական, եւ հիմնադրամներու ճասթղ, եւ կատարածաշնորհարակական եւ մշակութային բարձրորակ իրագործումներու մէջէն:

8. Ժողովս քննեց նաեւ Կաթողիկոսարանի 1983-1992 տարիներու իրագործուած պիտոյնքները եւ գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ որ հակառակ Լիբանանի մէջ տիրող կացութեան յաջողած է դրական արդիւնքով արարտել ինձանձայ տարեշրջանը»:

Չար. էջ 4

կերտով քննեց օրակարգի վրայ դրուած հարցերը եւ տուաւ համապատասխան լուծումներ, ըրաւ արաջարկներ եւ որդեգրեց ողորդութիւններ, որոնք նկատի պիտի առնուին Կաթողիկոսարանի գալիք շորտ տարիներու գործունէութեան համար եւ գործարարութեան դրոսին ղեկորուած նոր Գործարիւր Մարտիններու՝ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան կրօնական եւ Քարաքական Ժողովներուն կողմէ:

Տեղեկագիրներու Կեդրացում եւ Քննարկում

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան կրօնական Ժողովի տեղեկագիրը կարդացուեցաւ ժողովի ատենադարպի՝ Տ. Վարդան Եսպի-Տեմիոնեանի եւ Տ. Վարուժան Ծ. Վրդ. Հերիկեանի կողմէ:

Յետ քննարկման, գնահատական եւ քննարկատական ճկատողութիւններու եւ տեսակէտներու արտայայտութեան, Բանաձեւի Յանձնախումբը, ժողովի կերջին ճիստին հետեւեալ բնագրով առաջարկեց ընդունիլ Տեղեկագիրը--

«Ազգային Ընդհանուր Ժողովը լսելէ յետոյ Մեծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան կրօնական Ժողովի ինձանձայ տեղեկագիրը, (1983-1992), եւ յետ ըստ էութեան քննարկման, որոշեց իր գովելի գնահատականը արձանագրել, Վեհապետ Հայրապետի անմիջական հսկողութեան ներքեւ տարուած կրօնական-ծիսական, կրօնա-դաստիարակական, թարգմանական-մեկնողական, հրատարակչական եւ միջ-եկեղեցական յարաբերութեանց աշխատանքներուն եւ ձեռք բերուած արդիւնքներու մասին:

«Յետ տեղեկագրի քննութեան, նկատի ունենալով տեղեկագրի մէջ արտայայտուած եւ դեռ չկատարուած աշխատանքները եւ ժողովականներուն արտայայտութիւնները, յարաշփայ կրօնական Ժողովի գործունէութեան մասին, Ժողովս կը կատարէ հետեւեալ յանձնարարութիւնները--

1. Յարաջ բերել ծիսական-արարողական միաձեւութիւն:
2. Ընկերային-քարոզչական հարցերու շուրջ հայ եկեղեցւոյ կեցածքը ճշդել եւ հրապարակել:
3. Զօրացնել թեմերու կրօնական Ժողովներու եւ Կեդրոնական Վարչութեան կրօնական Ժողովի յարաբերութիւնները: Յատուի պիտոյնք ալ պէտք է նախատեսել, քաջակերելու համար կրօնական Ժողովի գործունէութիւնը:
4. Քաջակերել, հետապնդել եւ ճիշտապէս օժանդակել որպէսզի Դպրեպետներն պատրաստուած հոգեւորականներ, ուսուցիչներ եւ ա՛յլ կրօնական սպասարներ հասնին, ի ծառայութիւն հայ եկեղեցւոյ:
5. Յատուի խնամք տանիլ Ազգային Վարժարաններէն ներս կրօնական դաստիարակութիւնը դնելու համար ամուր հիներու վրայ, գործակցաբար թեմերու Ազգային եկեղեցական իշխանութիւններու:
6. Ի նկատի առնելով որ կարգ մը թեմերէ ներս մտահոգիչ համեմատութիւններու հասած է խառն ամուսնութեանց տղիսը, կրօնական Ժողովը պէտք է միջոցներ ձեռք առնէ՝ նուազագոյնի իջեցնելու համար այդ տխուր ընթացքը:
7. Ժողովս կը յանձնարարէ որ Մեծի Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը շարունակէ իր յանձնարարութիւնները՝ Ապրիլեան Նամատակաց սրբարաման կապակցաբար:
8. կրօնական Ժողովը քարոզչական եւ այլ միջոցներով պէտք է որ շարունակէ պայքար միւլ աղանդաւորական շարժումներու դէմ եւ պաշտպանել Հայց. Եկեղեցւոյ դաւանանքը:
9. Գործակցիլ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան հետ կրօնա-դաստիարակչական այն բոլոր մարզերուն մէջ, ուր Կիլիկիոյ

OUTREACH

A monthly publication of the Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street, New York, NY 10016
Telephone: (212) 689-7810 Fax: (212) 689-7168

Archbishop Mesrob Ashjian, *Primate*
Mardirous Minas-Hafvani, *Managing Editor*
Iris Papazian, *Editor*

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly, with the exception of thimonthly March-April and June-July-August combined issue, by the Prebacy of the Armenian Apostolic Church of America. Unsolicited manuscripts are welcome; please include a stamped, self-addressed return envelope. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, NY 10016. **Postmaster:** Send address changes to OUTREACH, 138 E. 39th Street, New York, NY 10016. ISSN: 10643087

Arousing Vartan. . . .

It has been a long time since my last letter to you. That's my loss as much as yours because writing is more pleasant for me than reading. Anyway, I've been extremely busy. You might think it's just another excuse, but let me tell you about one incident from my already full schedule to show you how work pops up constantly.

About two months ago the residents of our area received notices concerning an application for a change in the zoning by-law to allow the establishment of pinball and video game arcades in our immediate neighborhood. You might think that's nothing to be concerned about, but it's a well known fact that the way such businesses operate these days can be harmful to our youth.

For a few days the matter dominated my thoughts. I started asking questions about the operation of these arcades. To my surprise many people, young and old, spoke of the negative effects of such establishments. According to the experts and researchers the presence of such places in the neighborhood creates a vicious spiral of criminal acts. The naive and inexperienced youth is lured to these games that promise illusive gains of power. They spend most or all of their allowance, lunch and school supply money there. Consequently as the cash gets low the temptation to break and enter homes or stores increases and more severe criminal acts could follow. Meanwhile, the competition by drug lords for cash from these crowded and darkened halls puts the finishing touches to youth corruption. Is it hard to see how seemingly innocent electronic games are leading our youth to destruction?

People in our neighborhood agreed to oppose the proposal and work together as a group of concerned residents. Eventually it was my lot to compose a petition and start the opposition process. I walked from door to door in the cold, collected more than one hundred signatures and some advice from the residents. On the whole I must admit I enjoyed it.

On the day of the hearing there were about thirty people in the town hall. Some of them had blueprints, thick files and briefcases—mostly businessmen who were present for specific reasons. I sat behind three elderly women, one of whom I thought could be from the Presbyterian church located on our street. She was supposed to make a presentation. I hadn't seen her before, neither did I know who the others were. I was nervous, first because this was a new experience for me, and second because the thick bundles of the agents, the straightfaced lawyers and businessmen with blueprints overwhelmed me. The pace of the hearing was fast. The city clerk read the proposed new plan. The chairperson asked, "Anyone here to oppose the proposed change?" No response.

"Approvals?" The councillors' show of hands.

"Motion carried." That was it. A few other items were passed this same way. The one dealing with our area was set aside. Problems could be expected. Whatever the procedure, I thought, I was here and I intended to stay to see the whole works, though with great apprehension. I wished I had collected a few hundred more signatures. I thought of the saying on my bedroom door, "Don't Bake Big Cakes With Half Baked Ideas." Obviously, I hadn't paid attention to the statement. How I wished it would be over soon. Who was I to speak for other people?

Eventually our case came up. Florence from the church made her presentation, short and precise. She had submitted about fifty signatures. The petition and the signatures I had brought with me were taken away by our councillor which meant I had to have a last minute preparation. I scribbled a few points. Luckily, though, when Florence finished her speech, Anne, one of the other women sitting immediately in front of my seat

went to the microphone. She covered every aspect of the case that I could think of. She spoke about the schools in the area; she produced books on the negative aspects of the proposed establishments; she had quotations from educators and legal authorities as well as an article from the morning newspaper. It was splendid. She had done the job for me. My apprehension, my inadequacy in legal matters, the sense of humiliation for daring to get involved in such complicated problems and most of all the loss of all the hours I spent on the roads disappeared. When it was my turn to speak, I went to the microphone with ease. In a calm and confident voice I endorsed the presentations of the previous persons and answered to the questions of two councillors.

On my way back to my seat I recalled some verses I learned in Sunday School as a child:

"Settle it, therefore, in your hearts, not to meditate before what you shall answer. For I will give you a mouth and a wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay nor resist." (Luke 21:14,15).

Such was the outcome. We won the case. I suppose now you know a little more about the adventures of

Your loving
EUGENIE HORKKOOR

Who Will Write Your Will?
The state will (unless you do) and the state won't include a bequest for the church.

Միտազան Հայր
Բարձրագնորհ
Մշարոյ Արքեպիսկոպոս Աջգնեալ

Կանխար կը ստանաք 100 տողար 1993-ի ազգային տորքս: Ազգային ջնջին պարտականութիւն մը կատարելու փափաքով համար կարողութեամբ կ'օժանդակեմ Առաջնորդարանին: Անցեալները ցարոյ կարողացի որ, կարգ մը ազգայիններ տար-կողմին ըրեր են ազգային տորքին համար:

1860 թուականներուն Պոլսոյ մէջ Ազգային Սահմանարդութեամբ որոշուած ու վարեցուցած է որ ամէն հայ անհատ բան մը վճարէ ազգային սնտուկին: Այսօր, այդ սցոյտի գումարները քոյ քոյի գալով Առաջնորդարանը ճախարհամասկան դեր մը կը կատարէ հայրութեան կարիքներուն համար:

Միտազան Հայր, ես 1915-ի ողորդէն եմ. ողբի եմ որ սինչեւ այս օրերուն հասայ եւ իմ ազգային պարտականութիւնս կը կատարեմ:

Առանց մեծ խօսկիողբեան, յետ մահուս անելիով պիտի շարունակուի իմ ազգային տորքս, կտակարարիս սիջոցաւ. տարեգրեւեմ վերջ մանրամասնութիւնը կը գրեմ:

Որիջնէրուն օրինակ թող ըլլայ իմ տորքս:
Աջանպարտներոյ
խոնարհ ծառար

Յարողին Միթայլեան
Յոյեմբեր 3, 1992
Ռչլսիւն

Յ.Գ.
Մեր մեծ բանաստեղծներէն անմահն Քամար Քաթիպան պիտի ըսէր, «Լսել եմ փող էլ շատ ունես, թէ որ փողէր Հայաստան չտւնի շահ. թթել եմ թէզ էլ փողիդ էլ կրան»:

National Association of Ladies' Guilds Sponsors Seminar

The New England Regional Seminar of the National Association of Ladies' Guilds took place at the Holy Trinity Armenian Apostolic Church, Worcester, Massachusetts.

Attending were members from the Guilds from Whinsville, Providence, Philadelphia, Detroit, and Worcester. Father Vazken Bekarian delivered a lecture on the "Tradition of Vartavar" and "Poon Paragentan," which was followed by an informative discussion about Armenian traditions and the best way to transmit them to our coming generations. Rev. Bekarian ably substituting for Rev. Nerses Manoogian, from Philadelphia, who was scheduled to speak but was unable to attend due to a death in his parish. All present extended special words of appreciation to Rev. Bekarian.

The Ladies' Guild is currently involved in the publication of a cookbook as a means of fundraising and is also sponsoring a raffle with the drawing scheduled to take place on March 20, 1993, at the Mid-Atlantic Seminar which will take place at the Prelacy in New York City. Yereztgin Arpine Shrikian, chairlady of the NALG extended sincere thanks to the host church and chairlady, Eva Kopyan, for making every effort to make this Seminar successful. ■

18th Annual FEAST OF LIFE presented by the Prelacy Ladies Guild

February 6, 1993
The Plaza
Fifth Avenue at 59th St.
New York City

Reception: Eight o'clock
Dinner: Nine o'clock
Donation: \$150 per person
For reservations:
(212) 689-7810

Raffle

(Continued from page 1)

24 years where he currently holds the position of Support Engineering Specialist. Assisting Mr. Guzelian in the 1993 Raffle Campaign are the following regional coordinations: Midatlantic, Mrs. Grace Keshgegian; New England, Dr. Varant Hagogian; Midwest, Mr. Richard Maloyan; Canada, Mr. Garo Pashayan. Tickets may be purchased from any of the above mentioned individuals as well as from any church affiliated with the Clifftan See or by contacting the Prelacy directly, 138 East 39th Street, New York, NY 10016, (212) 689-7810.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՐ

ԿԱՐՄԻՐ ԺԱՄՈՒՅ \$5.00
Արդիւար Արդիւարեան, վերակմբարգուրթիւն եւ մանկավարժ. պատշաճեցուած՝ Գրիգոր Շահինեանի, Անթիլիաս 1992, 80 էջ

ՄԵՐ ՎԱՅՔԸ \$5.00
Հրանտ Սաթեւուեան, Արեւմտահայերէնի վերածուծ եւ մանկավարժ. պատշաճեցուած՝ Գրիգոր Շահինեանի, Անթիլիաս 1992, 48 էջ

ԻՄ ԳԱՅԼՍ \$5.00
Հրանտ Սաթեւուեան, Արեւմտահայերէնի վերածուծ եւ մանկավարժ. պատշաճեցուած՝ Գրիգոր Շահինեանի, Անթիլիաս 1992, 48 էջ

ՅՈՒՇԵՐ ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՐԲՈՒԹԵԱՆ ... \$12.00
Գառնիկ Բանեան, Անթիլիաս, 1992, 280 էջ

ՎԱՍՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ \$7.00
Անթիլիաս, 1992, 48 էջ

FOR SHIPPING & HANDLING COSTS
PLEASE CONTACT THE PRELACY BOOKSTORE
(212) 689-7810

ԾԵՒԹՅ ՄԵՆ ՀԱՆՍԻՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ ՇԱՐ. ԷՅ 2-Է

Կանոնագրութեան վաւերացում

Ազգային Ընդհանուր Ժողովն երկարօրէն եւ մանրամասնօրէն քննարկեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան վերոշախկէալ Կանոնագրութիւնը:

Յանուն վերոշախկէան Յանճնախումբին Տ. Արամ Արք. ՔԷՉԻՉԵԱՆ Ընդկայացոյց Յանճնախումբի կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը: Ապա յօրուած առ յօրուած կարդացուեցաւ Կանոնագրութիւնը եւ տեւի ունեցան փոփոխութեանց առաջարկութիւններ, որոնք յօրուած առ յօրուած բու՛ւարկուեցան: Ապա, ամբողջ Կանոնագրութիւնը վաւե-րացուեցաւ (Երկու երրորդի) մեծամասնութեամբ: Մօտ ատենէն Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի հաւանութեամբ եւ հայրապետական Կոնդակով պիտի հրահանգուի անոր գործարարութիւնը:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դերը Յարաջիկայ Շրջանին

Յատուի օրակարգով քննարկուեցաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դերը կրօնական դաստիարակութեան, հայեցի կրթութեան ու հայ մշակույթի, եւ հայ ժողովուրդի իրաւունքներու հետապնդման մարզերուն մէջ, Հայաստանի անկախութեան գոյատման լույսին տակ:

Նախորդ Ազգային Կերդուակաւ վարչութեան կողմէ պատրաստուած ճախագիծի մը հիման վրայ ժողովակաւաներ արտայայտեցին իրենց տեսակէտները:

Ա. Կրօնական կրթութեան մարզին մէջ Ժողովը ճախ հաստատեց այն հիմնական սկզբունքը որ բրիտանիական դաստիարակութեան գործը ուժեղանայ եւ իրագործուի «հայկական հայրագատ առանկութեան համապատասխան սկզբունքներով եւ չափանիշերով»: Ապա որդեգրուեցաւ այն կարեւոր ուղին որ բանաձեւուեցաւ հետեւեալ կերպով. «Նկատի ունենալով որ կրօնական ընդհանուր գարթօճք մը կայ աշխարհի մէջ, ճկատի ունենալով որ օտար եկեղեցիներ, եւ աղանդատական շարժումներ յաճախ օգտագործելով մեր ժողովուրդի կեանքէն ներս կրօնական դաստիարակութեան մէջ ստեղծուած կարիքներու լայն բացը, օտարադաստիարակութեան տանող եւ ապագ-գայնացնող գործունէութեանց եմ լծուած, թե՛ արտասահմանի մէջ եւ թե՛ այս վերջին տարիներուն Հայաստանի մէջ, հարկ է որ նոր թափով, ծրագրուած եւ հետեւողական աշխատանքով, յարաջ տարրին ապագայի մեր աշխատանքները այս ուղղութեամբ եւ դրակաւ 2020ական իրագործումներու ճամբով՝ աւելի քան հակազդելու եւ սիւսյն տակ պայքարելու գարդափարով եւ գործելակերպով»:

Բ. Հայեցի դաստիարակութեան մարզին մէջ որոշուեցաւ զարկ տալ համարքեանական տարրերին ունեցող գործունէութեան, գործակ-ցաբար թեմերու Ազգային-եկեղացական Իշխանութեանց հետ, կարելի չափով դասաւանդման ոգիի եւ դասաւանդուող Էակաւն ճիւղերու տեսակէտէն միութիւն ստեղծելով հայկական վարժարաններու գործունէութեան մէջ, բնականօրէն ճկատի առնելով իրաքաւանշիւր թեմին յատուի տեղական պայմանները:

Որոշուեցաւ նաեւ յատուի ուշարորդին դարձնել ոչ հայկական դպրոցներ յաճախող նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան անհրաժեշտութեան, եւ յատուի աշխատանք տանիլ այդ ուղղութեամբ:

Գ. Հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքներու կամ Հայ Դատի հետապնդման գործը ճկատուեցաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողի-կոսութեան գործունէութեան կարեւոր բնագաւառներէն մէկը: Ժողովը հաստատեց. «Հայկական դատը անժամանցնի է: Հայ ժողովուրդին դէմ գործուած ցեղասպանութեան սիջազգայնօրէն ճանաչումը ու հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքներու հաստատումը չի կրնար ստուերի տակ ինչպէ: Իբրեւ ազգ՝ մեր գոյութեան հետ շարկախուած է ան եւ մեր ապագայի ըլլակիքին, տեսիլքին ու կամքին հետ է տարրացած»:

«Հարկ է, հետեւաբար, նոր թափ տալ այս կենսական գործին եւ մտածել թե՛ ինչպէս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը, իրեն յատուի սանճաններուն եւ գործի չափանիշներուն տուեալներով, կրնայ իր հետեւողական եւ յարահուն ճպատող բերել հայ դատին, սիջ-եկեղեցական, պետական եւ սիջազգային դիւանագիտական մարզերուն մէջ, արտանց սոնճելու գուտ քաղաքական գործունէութեան մէջ, որուն նուիրում չեն մեր ազգային քաղաքական կուսակցութիւնները: Ի՞նչ նոր եղանակներով, մարդկային իրաւանց եւ ժողովուրդներու ինքնորոշման ծիրին մէջ – որոնք սիջազգայնօրէն ճանաչուած իրաւունքներ են – մեր Կիլիկեան Աթողը կրնայ բերել իր բաժինը: * * *

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը անհրաժեշտ գտաւ այս բոլոր գոր-ծունէութիւնները յարաջ տանիլ ճկատի ունենալով այն յեղաշրջական կարեւորագոյն իրողութիւնը, որ մասնատրաբար «1988 թուականէն ատրին, նոր շրջան մըն է քացուած մեր արդի պատմութեան մէջ, մեր ճերկայի կեանքին մէջ: Ղարաքարէան շարժումը եւ ապա Հայաստանի Աճկախ Հանրապետութեան վերահռչակումը, Ս. Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան եւ Կիլիկեան Կաթողիկոսական Աթոռի սիջելու քացուած գործակցութեան նոր ճանապարհը սովորական, ընթացիկ դեպքեր չեն: Շրջարարձային ճշանակութիւն ունեցող եղելութիւններ են, որոնք գործունէութեան նոր ուղիներ, նոր դաշտեր կը բանան մեր առջեւ»:

Ոստի, Ազգային Ընդհանուր Ժողովը յայտարարեց որ «Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը մեր արդի պատմութեան այս դարձակէտային շրջանին, կոչուած է ըլլալու սիսանակաւորութեան կարեւոր գործօճներէն մէկը: «Առ այս՝ անհրաժեշտ է որ անոր յարաջիկայի գործունէութիւնը զարգանայ գլխատրապէս ճկատի առնելով հետեւեալ սկզբունքները – «ա. Գործակցութիւն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Հետ:

«Մենք միշտ ջատագովը եղած ենք Կիլիկեան Ս. Աթոռի անկախութեան, արտանց այդ անկախութիւնըն ըսբունելու որպէս հակարդութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան: Ջատագովը եղած

ենք լծակցութեան եւ գործակցութեան երկու Կաթողիկոսական Աթոռ-ներուն եւ նաեւ երկու Պատրիարքական Աթոռներուն սիջել, արաջնորուած մեր սուրբ եկեղեցոյ հոգեւոր եւ ազգային գերագոյն շահերէն:

«Այսօր, անխախտ պահելով այդ անկախութեան դիրքը, զայն առանել եւս պէտք է արծեցնենք առանել սերտ գործակցութեամբ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հետ, թե՛ կրօնական-հոգեւոր եւ թե՛ ազ-գային շահերուն տեսանկիւնէն դիտուած: Հարկ է ամեն ջանք ի գործ դնել որպէսզի այդ գործակցութիւնը եւ Հայց. Եկեղեցոյ սիտքեան ամրացումը չիսանգարուին ճեղ հայեցակէտերէ արաջացող մտայնութիւններուն եւ փորձերուն պատճառով:

«Բ. Աջակցութիւն Արցախի ժողովուրդին ինքնորոշման արդար դատին:

«1988 Փետրուարին ասրին նոր ու վճռական թափ ստացած, բայց այդ թուականէն սկիզբ չառած, այլ 1920-ական թուականներէն սիշտ գոյութիւն ունեցող եւ յաճախ լուր ձեւով արտայայտուող, պատ-մականօրէն Հայաստանի մաս կազմող Արցախի ժողովուրդին ինքնորոշման պայքարը հարկ է որ հասնի իր վճռական արդար նպատակին՝ Ղարաքարի ժողովուրդին ինքնորոշման: Ինչպէս անցնող շրջանին նաեւ որ մանաւանդ հետագային մեր կարելիութեան բոլոր սիջոցներով հարկ է թել թիկունք կանճելի այդ արդար գոյա-պայքարին, գործակցաբար Արցախի ժողովուրդին, Ս. Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան եւ Մայր Հայրենիքի ժողովուրդին ու Հանրապետութեան, որպէսզի ըլլանք սիսանակատ ու սիսաբերան, սիսաբերու ու սիսագործ, ի սեր եւ ի պատկումն Արցախի մեր եղբայրներուն եւ բոլրներուն ինքնորոշման արդարագոյն իրաւունքին:

Գ. Զօրակցութիւն մայր հայրենիքին եւ Հայաստանի Հանրա-պետութեան:

«Մեր Հայրենիքը, իր ժողովուրդով եւ իր հայրենի պետութեամբ, կ'անցնի ճակատագրական օրերու մէջէն: Կրօնական, բարոյական, ընկերային, տնտեսական, ապահովական, զարգացողական տեսանկիւներէ դիտուած՝ ամրացում եւ վերականգնումի անհրաժեշտական հրատայականիւ եւ անյետաձգելի պարտատրութեանց առջել է կանճած ան:

«Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը, որպէս Ազգային Եկեղեցոյ կերտներէն մէկը, ընդհանրական շահերու եւ գործե-լակերպի սկզբունքներէն արաջնորուած՝ հարկ է որ պատմական իր պատասխանատրութիւնը ստանճել գորպիզ կանճելու Մայր Հայրենիքի ժողովուրդին եւ նորանկալ Հանրապետութեան, բոլոր այն աշխատանքներուն մէջ, որոնք կը ծառայեն Հայաստանի վերականգնման եւ զարգացման, որպէսզի հայոց պատմութեան մէջ բացուած այս նոր եւ լուսաւոր շրջանը ինքզինք լիովին իրագործէ, գերծ մնալով փորձանաւոր վտանգներէ, եւ դատնայ հայ ժողովուրդի դարտար երագին՝ ազատութեան եւ անկախութեան շարունակական եւ անդրական կենընթացը համայն ժողովուրդին, զակիք տարիներուն, տաւանմեակներուն եւ դարերուն համար»:

Ազգային Կերտնական Վարչութեան Ընտրութիւն

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը իր վերջին ճիստին, 20 Նոյեմբերի երեկոյեան, կատարեց ընտրութիւնը նոր Ազգային Կերտնական Վարչութեան կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովներու անդամներուն:

Կրօնական Ժողովի անդամ ընտրուեցան_Գեղշ. Տ. Արտակ Արք. Մանուկեան, Գեղշ. Տ. Արտաւագր Արք. Թրթեան, Գեղշ. Տ. Տաթեւ Արք. Սարգիսեան, Գեղշ. Տ. Մեսրոպ Արք. Աջճեան, Գեղշ. Տ. Սուրէն Արք. Գաթարուեան, Գեղշ. Տ. Զարեհ Եպսկ. Ազնաւորեան, Գեղշ. Տ. Արամ Արք. ՔԷՉԻՉԵԱՆ, Գեղու. Տ. Օշական Ծ. Վրդ. Զօրլեան, Գեղու. Տ. Վարուճան Ծ. Վրդ. Հերիէլեան, Գեղու. Տ. Սեպուհ Ծ. Վրդ. Սարգիսեան, Գեղու. Տ. Արշալի Ծ. Վրդ. Գաբրուեան:

Քաղաքական Ժողովի անդամ ընտրուեցան_Մեթր Խաչիկ Պապիկեան, Տիարք Ոսկեբերան Արգունեանեան, Երուանդ Փամպուրեան, Կարախ թիթիւնեան, Յարկր Պապիկեան, Յրակ թիթիւեան, Անտրե թապուրեան, Թաթու Օհանեան (Նոր Զորղա), Վաչէ Մսաղնկեան (Ոս Անճելոս), Յարութիւն Գաբրիլեան (Հալէպ), Օճնիկ Մարաշեան (ճի Եորթ):

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը վերջ գտաւ վեհափառ Հայրապետի եզրապակիչ խօսքով եւ օրհնութեամբ՝ «Պահպանիչ» աղօթքով, որուն հետեւեցաւ սիսանակաւն երգեցողութիւնը «Կիլիկիա» մարթերոյին:

Պիսան Ազգային Ընդհանուր Ժողովի

Consecration of the House
(on the composition of Beethoven)
by Diana Der Hovanessian

Bring in the new year
now that we have said good-bye
to the past, with just a bow
of reluctance, just one sigh.

Then let us give thanks,
not looking back
except for joy, for days
and roads we walked,
for friends who shared,
with open hearts,
our time. We had our day.
And look, a new one starts.

from *Songs of Bread, Songs of Salt*
published by Ashod Press
Available at the Prelacy Bookstore